

Ján Mikuš
MUŽ, KTORÝ SĽUBUJE

Ráchel Rimarčíková
PENTHESILEA

Katarína Želinská
ATÓPIA

Gabriela Gabašová
SAMA MEZI SVÝMI

Ján Mikuš
Muž, ktorý sľubuje

Ráchel Rimarčíková
Penthesilea

Katarína Želinská
Atópia

Gabriela Gabašová
Sama medzi svými

Darina Abrahámová
Zručnosť, talent aj témy: slovenská dráma má budúcnosť

DRÁMA 2025

Ján Mikuš *Muž, ktorý sľubuje*

Ráchel Rimarčíková *Penthesilea*

Katarína Želinská *Atópia*

Gabriela Gabašová *Sama medzi svými*

Finálové texty súťaže DRÁMA 2025

Darina Abrahámová *Zručnosť, talent aj témy: slovenská dráma má budúcnosť*

Predhovor predsedníčky poroty súťaže DRÁMA 2025

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať, uchovávať v rešeršných systémoch alebo prenášať žiadnym spôsobom vrátane elektronického, fotografického či iného záznamu bez predchádzajúceho súhlasu autorov a vydavateľa.

© Divadelný ústav, Bratislava 2026

Edícia Slovenská dráma

ISBN 978-80-8190-140-9 (pdf)

ISBN 978-80-8190-141-6 (Epub)

ISBN 978-80-8190-142-3 (Mobi)

Divadelný ústav je štátnou príspevkovou organizáciou zriadenou
Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky.

OBSAH

Darina Abrahámová <i>Zručnosť, talent aj témy: slovenská dráma má budúcnosť</i>	11 - 12
Ján Mikuš <i>Muž, ktorý sľubuje</i>	14 - 70
Ráchel Rimarčíková <i>Penthesilea</i>	72 - 108
Katarína Želinská <i>Atópia</i>	110 - 172
Gabriela Gabašová <i>Sama medzi svými</i>	174 - 185

DRÁMA 2025 – súťaž pôvodných dramatických textov v slovenskom a českom jazyku – bola vyhlásená 9. decembra 2025 a uzávierka súťaže bola 8. februára 2026. Do 26. ročníka súťaže DRÁMA 2025 bolo prijatých 58 súťažných dramatických textov, z toho 31 textov v slovenskom a 27 textov v českom jazyku.

Porota súťaže DRÁMA 2025 pracovala v zložení:

Róbert Štefančík (Činohra Národního divadla, Praha); Dramaturgia Činohry SND: Miriam Kičiňová, Darina Abrahámová (predsedníčka poroty), Daniel Majling; Lukáš Kopas (Bábkové divadlo Košického kraja); Jakub Molnár (Divadlo Jána Palárika v Trnave) a Andrea Domeová (Divadlo ASTORKA Korzo '90/Divadelný ústav).

HLAVNÉ CENY SÚŤAŽE DRÁMA 2025

1. miesto

Ján Mikuš
Muž, ktorý sľubuje

2. miesto

Ráchel Rimarčíková
Penthesilea

3. miesto

Katarína Želinská *Atópia*
Gabriela Gabašová *Sama medzi svými*

ŠPECIÁLNE CENY SÚŤAŽE DRÁMA 2025

Cena Scény JORIK – Matej Truban:

Ktosi búcha pri vstupe

Cena Divadla Jozefa Gregora Tajovského – Dušan Vicen:

Spam poetry

Ceny Divadla v Dlouhé – Matej Truban: *Ktosi búcha pri vstupe* a Michaela Rosová:

Obchádzanie hrobov

Cena Divadla Jána Palárika v Trnave – Zuzana Udičová:

Rachmaninov

Cena Rádia Devín – Zuzana Udičová:

Rachmaninov

Cena Činohry Slovenského národného divadla – Jana Juráňová:

Prečo si mi neprišla na pohreb

Cena Štúdia 12 – Ráchel Rimarčíková:

Penthesilea

Činohra Národného divadla v Prahe sa cenu rozhodla neudelit'.

Organizátormi súťaže DRÁMA 2025 boli Divadelný ústav, Činohra Slovenského národného divadla, Divadlo Jána Palárika v Trnave, Divadlo Jozefa Gregora Tajovského, Scéna JORIK Bábkového divadla Košického kraja, Činohra Národného divadla (Praha) a Divadlo v Dlouhé (Praha). Partnerom súťaže bola Slovenská televízia a rozhlas – Rádio Devín.

ZRUČNOSŤ, TALENT AJ TÉMY: SLOVENSKÁ DRÁMA MÁ BUDÚCNOSŤ

Máme za sebou 25 rokov súťaže DRÁMA a už ukončený 26. ročník, čo nepochybne samo o sebe svedčí o zmysluplnosti, potrebnosti a inšpiratívnosti tohto projektu. Svojho času som vyhlásila, že festival Nová dráma/New Drama má legitímne právo byť protekčným dieťaťom. A že ak pri niečom máme právo riskovať a odpúšťať, tak je to práve pri uvádzaní nových pôvodných diel.

Ako dramaturgička som sa svojho času v tomto proklamovanom postoji cítila veľmi osihotená a v kolektíve často aj neoblúbená, ale s chuťou som to ustála. A medzičasom si slovenské divadlo išlo svojou cestou a *Nová dráma* sa stávala samozrejmovou súčasťou repertoáru a dramaturgií divadiel rôzneho typu. A to je vlastne skvelé konštatovanie, rovnako ako fakt, že rodová rovnosť sa sama samozrejme presadzuje svojou tvorivosťou a výsledkami dramatických a režisérskych. Za toto všetko som vďačná a ak súťaž DRÁMA a festival Nová dráma/New Drama prispeli k trendu emancipácie a artikulácie pôvodnej tvorby a súčasných textov v moderných javiskových prevedeniach za záujmu divákov, môžem byť spolu s kolegyňami, spoluzakladateľkami oboch iniciatív, iba hrdá a šťastná.

Ale môžem byť aj spokojná či uspokojená? To rozhodne nie a v tom je budúca energia, nádej a ďalšie „výzvoci“.

Svorne s celou porotou 26. ročníka DRÁMY sme si odsúhlasili, že ostatný ročník bol naozaj výnimočný svojou kvalitou. Priniesol veľa tematicky a žánrovo zaujímavých hier, ktoré boli autormi a autorkami napísané na vysokej remeselnej a formálne poučenej úrovni. A nepreháňam, ak za seba poviem a zároveň odkážem neoceneným prispievateľom, že väčšinu zaslaných hier si viem predstaviť na javisku. Či už amatérskych, študentských scén, zájazdových produkciách, či na novátorských, experimentálnych scénach. Klobúk dole skoro pred všetkými neocenenými. Nájdite guráž a ponúkajte sa, hoci často najschodnejšia cesta je spraviť si svoju vlastnú produkciu. A verte, že aj najdobrodružnejšia a najkrajšia!

Máte zručnosť, talent aj témy... satira na riadenie korporácií, byrokraciu, zdravotnícky systém, konvenčný biznis v povrchnej terapii, šikana, ekológia, bolestné rodinné vzťahy, narušené spoločenské konštelácie...

Najsilnejšou a prekvapujúco zjednocujúcou témou najpôsobivejších textov bola téma smrti – odchodu, vyhasínania, osamelosti, hľadania identity až na dreň bolestného sebaspoznávania. Taký úprimný postcovidový neobarok. Od bolesti jednotlivca po nové prehodnocovanie kolektívneho násilia, ktoré sa v politicko-historickom kontexte volá *Vojna*. Všetci sme zaskočení, všetci sa so staronovými súradnicami existencie musíme vyrovnávať ako i naši predkovia.

Na víťazných textoch sme sa ako porota po podnetnej debate a viacnásobnom prečítaní a prehodnotení drám dohodli až vzácnne jednotne, čo istotne nie je náhoda. Paradoxne, ako som už spomenula, priemerná úroveň slovenských a českých textov bola impozantne vysoká, a pritom akosi nebolo ťažké odlúpnuť z nej víťazné texty. Vynikli totiž originalitou autorskej poetiky, intenzívnou sebareflexiou bez kalkulácie a poetickosťou novej tajomnosti, nedopovedanosti, ktorá asociatívne inšpiruje a prebúdza zvedavosť, ako by tituly fungovali pri interakcii s publikom.

Všetky nami ocenené tituly bezpochyby na javisko patria a dovoľm si povedať, že by v preklade obstáli aj v porovnaní s najrenomovanejšími súčasnými zahraničnými autormi.

Ďakujem Divadelnému ústavu za skvelú, obsahovo hodnotnú prezentáciu DRÁMY, filmových textov a ich autoriek a autorov počas tohtoročného Trojboja. Najlepšie vystihli svoje úmysly a témy, od hlboko emotívnych motivácií až po výsostne intelektuálne uchopenia. To všetko pozdvihnuté svojou interpretáciou a spontánnym talentom.

Nech žije DRÁMA 2026!

Darina Abrahámová
predsedníčka poroty súťaže DRÁMA 2025

Ján Mikuš

Vyštudoval réžiu na JAMU v Brne. Už počas štúdií inscenoval v HaDivadle, Divadle Husa na provázku a Divadle Polárka. Po návrate na Slovensko spoluzaložil a ako štatutár, technik i finančný riaditeľ viedol 12 rokov Kultúrne centrum Diera do sveta v Liptovskom Mikuláši.

V Štátnom divadle Košice (dnes Národné divadlo Košice) inscenoval *Sen noci svätéhojanskej* (Shakespeare) a svoju autorskú hru *Otočte kone! (Smrť Jozefa Chovanca)*, za ktorú získal 2. miesto v súťaži DRÁMA. Sporadicky režíroval v nezriaďovanom divadle (B. M. Koltés, M. V. Mayenburg, R. Sloboda, R. Barthes, etc.). Pre Slovenský rozhlas napísal a režíroval množstvo rozhlasových hier a dramatizácií. Jeho rozhlasová hra s názvom *103 telefonátov* reprezentovala Slovensko na festivaloch v Paríži, Ríme, Barcelone či na prestížnom Prix Europa 2024 v Berlíne. V roku 2026 vytvoril autorskú hru *Sigma Werther*, ktorú uviedlo Slovenské národné divadlo.

V poslednom období sa venuje pedagogickej činnosti a zaujíma sa o autorský film. So svojou hereckou skupinou vytvoril a produkoval doposiaľ dva nezávislé filmy s názvom *Autre porte* (2024) a *Homo ludens* (2025). Za svoju tvorbu získal niekoľko domácich i zahraničných ocenení.

Ján Mikuš
MUŽ, KTORÝ SĽUBUJE

oratórium lásky pre divadlo

POSTAVY

MUŽ, KTORÝ SĽUBUJE
ŽENA, KTORÁ TU BUDE STÁŤ VŽDY
DOBRÍ PRIATELIA
TEN ODNAPROTI
TEN, ČO VERÍ A TÍ OSTATNÍ

MUŽ, KTORÝ SĽUBUJE

Moja matka poznamenala,
že v tom a tom meste
sú poniektorí
jasní odzadu, že ich spoznala,
že ich rozpoznáva
podľa chôdze, majú taký a taký krok.
Myslel som si, že to myslí zo srandy,
pokúšal som sa ten a ten vtip
trochu rozviesť,
ale neúspešne.
Bola a je presvedčená, že sú to oni,
tí a tí,
a že ich prezrádza ich krok
a že ona ho dokonale rozpoznáva.
Ju vraj nedostanú, lebo ona vie.
Toto by bola dobrá historka pre muža,
ktorý má pred tridsiatkou,
ale ja, ja, moje osobné ja,
ja mám pred päťdesiatkou.

DOBRÍ PRIATELIA

Dôležitá je a vždy bola pocity hodnota,
predsa, veci sú raz tak a raz onak,
všetko môže byť v skutočnosti úplne inak.

To, čo je dôležité, sú pocity,
stavy beztiaže, pády, let vtákov,
let a neustávajúci krik vtákov v korune vysokého stromu,
emócie, to rozhodne. City, to je to jediné,
čo môžeš rozpoznať na vlastnej koži.

ŽENA, KTORÁ TU BUDE STÁŤ VŽDY

Kryštál, sklo, je to taký krásny pohár, vezmi si ho do ruky,
môj milovaný muž
a prilož si ho k oku a nájdi svetlo, pozoruj svetlo skrz kryštál.
Je to také nádherné. Sústreď sa a hlavne zhlboka dýchaj.
Všetko je v poriadku,
všetko je úplne inak.

MUŽ, KTORÝ SĽUBUJE

Moja matka to myslí smrteľne vážne,
som muž pred päťdesiatkou
a ona to myslí smrteľne vážne,
nie je možné ju presvedčiť,
vysvetliť jej to.
Nikdy ma nedokázala počúvať,
nikdy ma nedokázala počuť
môj hlas, moje volanie.
Bol to môj hlas,
môj nehynúci hlas,
ktorý sa na ňu vždy a vždy
obrátil
s nádejou a hlavne,
no a to hlavne,
s láskou.

ŽENA, KTORÁ TU BUDE STÁŤ VŽDY

Nikdy som ťa to slovo nepočula vysloviť,
alebo aspoň nikdy tak nahlas,
zreteľne a jasne ako svetlo, ktoré zaplaví ponurý dom zavčas rána.
S takou intenzitou si vyslovil to jediné slovo,
nikdy, prisahám, že nikdy
za posledné roky.

A je jedno, či mám na mysli v slove nikdy
za posledné roky,
dva či tri, či desať rokov,
pretože ja som stála pri tebe vždy z dôvodu,
že tak rada prehľadám.

Povedz,
miluješ ma?

A hneď na to povedz,
nie, je to dôležité?

A ja sa budem znovu smiať, ako vtedy na pobreží.

Nič ti nevyčítam, tá oslava bude skvelá, budem ticho stáť pri tebe
a myslieť na to slovo, ktoré si vyslovil pri spomienke na svoju matku.

Bola jedna žena a prišiel k nej muž,
ona sa usmiala a z kútika úst jej vytiekol tenký prúd
sektu, pretože neudržala v sebe ten slasťný nápoj.
Taký bol zábavný,
dychberúci, tak ako tento večierok.
Bude to skvelé, ja ti vravím, ja sa o to postarám.

A v tom slove je naznačené všetko,
to ti je dúfam jasné, ja sa už konečne o všetko postarám.

Objedнала som niekoľko mís, niekoľko sektov,
teraz úplne neviem, či to bolo niekoľko sektov alebo len niekoľko mís
ovocia, no a šalát, šalát urobím sama.
Vieš, že šalát robím sama,
nahá nebudem, to si vyhod' z hlavy, je to jubileum,
a pozvaní budú aj hostia odnaproti.

To si hned', ale že hned', vyhod' z hlavy, nebudem nahá. To teda nie, na to máme dosť rokov.

Na to všetko sme už spoznali veľa mužov a veľa žien,
Veľa žien, ach, a tak veľa mužov!

MUŽ, KTORÝ SĽUBUJE

Moja matka hovorila veľa, stále hovorila.

Vedela, že som v byte, vedela že som v druhej, tretej alebo štvrtej izbe,
vedela, že ju nepočujem, ale neprestala hovoriť.

Hovorila stále, stále, stále dookola to isté,
že je nešťastná, že je tak strašne nešťastná.

(No a ešte, aby som za žiadnych okolností nič nehovoril o politike.

Politika, to nie je pre teba, pre nás, vravela stále dokola. Nie, nie, nie, to nie je pre nás.)

ŽENA, KTORÁ TU BUDE STÁŤ VŽDY

Je to také hanlivé, keď hovoríš matka. Prečo nepovieš mama?

MUŽ, KTORÝ SĽUBUJE

Som muž, ktorý má pred päťdesiatkou.

Môžem hovoriť o svojej matke, že je to matka.

ŽENA, KTORÁ TU BUDE STÁŤ VŽDY

Bývalá príde tiež? Viem, že je to nevhodné, ale teraz, keď sme sami,
môžem jej tak hovoriť?

Ona by nahá nebola tak ako ja, ale toto je príležitosť
vydržať celú tvoju oslavu v zovretí tých pekelných
čiernych šiat. Päťdesiat,
to nie je málo, ale ani veľa. Neboj sa,
čítala som, že sa o muža treba viac postarať,
pohľadiť ho, podať mu pohár vody. Kto by to nechcel?